

ГЕНДЕР. ЕКОЛОГІЯ. ЗДОРОВ'Я

Матеріали
VI Міжнародної науково-практичної конференції
(Харків, 18–19 квітня 2019 року)

Цель. Цель данного исследования выявить проблемы, которые возникают при применении законодательства с точки зрения избежания гендерного неравенства при применении ВРТ.

Источниковая (эмпирическая) база исследования

Эмперической базой исследования было действующее болгарское законодательство к первому апреля 2019 г.

Методы исследования. Основным методом исследования был метод формально-юридического анализа.

Тезисы

Гендерное равенство следует рассматривать как равные возможности полов (равное положение), а не как абсолютное равенство между полами.

Биологические особенности полов при ВРТ предполагают неравные возможности для женщин и мужчин. Исходя из этих особенностей, возникают разные юридические права и обязанности, а также разные юридические последствия.

Женщина может участвовать в ассистированной репродукции и как донор, и как реципиент. Мужчина может быть только донором.

Заключение

Преодолеть проблемы гендерного неравенства при применении ВРТ возможно, если в законодательстве Республики Болгарии вводятся новые правовые нормы, урегулирующие суррогатное материнство и нормы, предусматривающие приравнивание урожденных женщин, превратившихся в мужчин после смены пола (в случаях сохранения их женских репродуктивных органов от рождения).

Однако, на данном этапе ни болгарское общество, ни законодательство не готовы ввести такие изменения в юридическом уложении.

Список литературы

1. Бандеров А. Алгоритми и технологии – бъдещето на неравенството при достъпа до медицински услуги. Предизвикай правото. ISSN 1314-7854. Sun, 28 February, 2016. <https://www.challengingthelaw.com/medicinsko-pravo/algoritmi-i-tehnologii/>

2. Богомякова Е.С. Вспомогательные репродуктивные технологии: гендерный аспект // Исследования науки и технологий: классические основания и актуальные тенденции. Сборник научных статей по итогам V Социологической Школы СПбГУ. 21–24 октября 2015 года. Скифия принт. Санкт-Петербург. 2016. С. 172–179.

Марущенко О.А.

Харківський національний медичний університет

РЕЛІГІЯ ЯК ОПЛОТ ГЕНДЕРНОЇ НЕРІВНОСТІ

Релігія на сьогодні залишається потужним оплотом гендерної нерівності, джерелом обґрунтування усталеного гендерного режиму суспільства. Релігії притаманна гендерна сегрегація та поляризація: вона акцентовано розділяє і протиставляє дві статі шляхом виокремлення жіночого і чоловічого призначення, життєвих траєкторій, соціальних статусів й ролей. При цьому релігія зводить, принижує роль та місце жіночого, возвеличуючи, натомість, усе чоловіче.

Принаймні три впливові монотеїстичні релігії світу – іудаїзм, християнство, іслам, а також політеїстичні – буддизм і (в основному) індуїзм сміливо можна вважати «чоловічими». І справа не тільки в тому, що канони цих релігій

створювалися в умовах жорсткого патріархату, причому саме чоловіками. Чоловіча стать зображується тут як привілейована, вища, владна група. Цей релігійний андроцентризм добре укорінювався завдяки пануючій культурі, відтворюючи та закріплюючи її саму.

В доктринах чималої кількості релігій навіть образи Неба і Землі мають гендерну окрасу. Небо (чоловіча іпостась) – верх, що є чистим і священним; Земля (жіноча іпостась) – низ – брудний, грішний. Звісно, Бог (в тих релігіях, де він є) теж має суто чоловіче начало. Жіноче Творче начало, фактично, виключене з «управлінської структури» світу (навіть Діва Марія, що вважається матір'ю Бога, не є рівною Богу-Отцю, адже є суто земною, хай і святою істотою). Тобто в більшості релігій віруючим-жінкам від початку відмовлено в сакралізації високого жіночого образу, який би був рівним чоловічому.

На вторинність жінки вказує і факт її творіння з чоловічого ребра. Як вдало, аналізуючи біблійні канони, колись зазначила американська дослідниця Е. Стентон, жінка була створена після чоловіка, із чоловіка і для чоловіка. Жінка має бути вправною та слухняною (настільки, що після смерті чоловіка може спалити себе, аби духовно очиститися – саме цього вимагає від вдів індуїстський ритуал «саті»), а її основним призначенням проголошується сім'я та народження і виховання дітей (у тому ж ісламі найпочеснішою для жінки є якраз роль матері).

В іудаїзмі, де представницям жіночої статі взагалі забороняється займатися суспільною працею, їхня відмова від шлюбу вважається злочином і гріхом. Аби жінка не відволікалася від виконання сімейних ролей, в багатьох релігіях довгий час їй навіть було заборонено вчити інших, самій вивчати священні тексти і – звичайно – вести церковні служби.

Вторинність жіночого начала у багатьох впливових релігій світу також вибудовується на визнанні жіночої гріховності. Так, наприклад, історію про гріхопадіння Адама і Єви та вигнання їх з раю розділяють усі три згадані монотейстичні релігії. І відповідальність за так званий первородний гріх покладається саме на Єву. Згідно Біблії, як покарання за цей вчинок, Єва стала підлеглою чоловікові (хоча така приналежність фактично була визначена ще в момент її творіння з ребра). За канонами, подальша доля усіх жінок полягає у спокутуванні первородного гріха. Саме тому найбільш шанованими є ті жіночі персонажі священних книг, які відреклися «від себе» (зокрема, власної сексуальності) заради служіння чоловіку та виконання «сімейних обов'язків».

Якщо сексуальність чоловіка завжди вважається непорочною, взагалі релігією не розглядається і не проблематизується, то на жіноче тіло вказують як на «сосуд гріха»: наприклад, в Біблії є навіть типовий персонаж – блудниця; натомість в індуїзмі можна віднайти певні «подвійні стандарти» – засудження публічної проституції не заважає сакральній – шануванню храмових жриць-танцівниць. Статеві органи жінки також вважаються «нечистими», на відміну від чоловічих, що є символом животворного початку. Досить показовим є «ефект менструальної винуватості»: жінок, у яких розпочались «критичні дні», сприймають як таких, що втратили «чистоту». Мусульмани розглядають їх як небезпечних, з якими краще не контактувати, а християни таких взагалі воліють не пускати до церкви.

Отже, релігійне сприйняття жінки передбачає її початкову вторинність та відповідальність за людське (фактично – чоловіче) гріхопадіння, а тому неодмінну відданість своєму чоловіку, слухняне виконання «сімейних обов'язків» (якщо в сім'ї щось не так – винувата жінка), зречення власної індивідуальності заради служіння (але не у структурі релігійних організацій), фактичну відмову від своєї сексуальності (за спокусливість з боку чоловіків винуватою знову-таки є жінка). Чоловік, у свою чергу, виступає як більш високе, первинне, непорочне творіння, що стало жертвою «жіночої підступності», але є відповідальним за подальшу долю жінки (та її дітей) перед Богом. Він бере на себе контроль за духовним (зокрема, релігійним) життям та суспільним розвитком.

Як бачимо, релігія прямо сприяє відтворенню полярної структури суспільного устрою, де одна гендерна група (чоловіки) є більш шанованою, виступає носієм влади і найширшого кола відповідальних соціальних ролей, тоді як інша група (жінки) перебуває у стані залежності й підкорення, має звужений рольовий набір та обмаль можливостей для самореалізації за межами сім'ї. Існуючому порядку надається статус сакрального, такого, що «йде від Бога».

Масалітін І.М.

Харківський національний медичний університет

ГЕНДЕРНІ ОСОБЛИВОСТІ ЧЕРЕПНО-МОЗКОВОЇ ТРАВМИ

Черепно-мозкова травма (ЧМТ) відноситься до найбільш поширеного виду ушкоджень і становить від 30 до 50 % від усіх видів травм. У різних регіонах України частота ЧМТ становить від 2,3 до 6 випадків (в середньому 4-4,2) на 1000 населення. ЧМТ є однією з основних причин летальності та інвалідизації осіб працездатного віку у світі.

Нами було проведено аналіз особливостей ЧМТ у 298 хворих, з яких у 219 (181 чоловік та 38 жінок) був сприятливий результат захворювання, та у 80 (69 чоловіків та 11 жінок) – фатальний. Порівняння хворих за структурою ушкоджень мозку показало наявність достовірних відмінностей у частоті трапляння контузійних вогнищ між чоловіками та жінками групи зі сприятливим результатом ЧМТ, а також лінійних переломів кісток черепа та субарахноїдальних крововиливів. Усі ці ушкодження головного мозку (ГМ) частіше траплялися у чоловіків. У групі хворих з фатальним результатом захворювання достовірні відмінності між чоловіками та жінками виявлені тільки за наявністю лінійних переломів кісток, які частіше траплялися у жінок. За частотою трапляння інших ушкоджень достовірних відмінностей між гендерними групами виявлено не було. У чоловіків з фатальним результатом захворювання достовірно частіше спостерігалися субдуральні гематоми та зміщення серединних структур мозку, а у жінок – внутрішньомозкові гематоми, лінійні переломи кісток черепа та зміщення серединних структур мозку.

При порівнянні гендерних груп в залежності від типу та об'єму патологічного субстрату було встановлено, що у групі чоловіків зі сприятливим результатом захворювання достовірно частіше ніж у чоловіків з фатальним результатом траплялися епідуральні та внутрішньомозкові гематоми, а також вогнища контузії об'ємом до 50 см³, субдуральні гематоми об'ємом 51-100см³. У групі чоловіків з фатальним результатом ЧМТ частіше траплялися епідуральні, субдуральні та внутрішньомозкові гематоми великого об'єму (понад 100 см³).